

Susana Guzner

De
onberekenbare
geometrie
van de liefde

laVita
Publishing

Susana Guzner is geboren op 18 oktober 1944 in La Plata, Argentinië. Na de moord op haar enige zuster door de doodseskaders van president Peron, vluchtte ze in 1976 naar Spanje. Sinds enkele jaren woont zij weer in Argentinië.

Als psychologe, communicatiedeskundige en docente heeft ze 72 *spelletjes om met ruimte en tijd te spelen* gepubliceerd. Als schrijfster heeft ze theaterteksten geschreven met vrouwen in de hoofdrol (*Paljas!!!*, *Mamá Noela*, *Wie begrijpt vrouwen?* en *Detectives BAM*). In 2004 verscheen bij Egales Editorial, *Punto y aparte* (*Punt, nieuwe regel*), een boek bestaande uit verhalen die in verschillende stijlen zijn geschreven. Ook schreef ze scripts voor televisie en opinie-artikelen voor verschillende media.

De onberekenbare geometrie van de liefde is haar eerste gepubliceerde roman.

De onberekenbare geometrie van de liefde

Roman
Vertaald door Marike Dirx

Susana Guzner

LaVita Publishing 2011

ISBN: 978-90-79556-24-3

NUR 301

© 2001 Susana Guzner

© 2005 Nederlandse vertaling

LaVita Publishing

en Marike Dirkx

Tweede druk 2011

Oorspronkelijke titel: La insensata geometría del amor

Oorspronkelijke uitgever: Plaza & Janés

Editores, Barcelona, 2001

Omslag en opmaak: Jeelof Design, Leeuwarden

Omslagfoto: Shannon Fagan/Getty Images

LaVita Publishing

www.lavitapublishing.nl

Niets uit dit boek mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

‘Laten we snel bestellen,’ zei ze zonder op te kijken van de menu-kaart, ‘want ik sterf van de honger.’

‘Ja, laten we snel bestellen, want ik sterf van liefde’, hoorde ik mezelf antwoorden terwijl ik de menukaart dichtdeed en hem nonchalant op het tafelkleed legde. Ineens, als door de bliksem getroffen, sloegen mijn woorden bij me in en ik bleef verlamd zitten. Wat een onvoorstelbare verspreking! Ik kon mezelf niet geloven, ik kon gewoonweg niet geloven wat ik zojuist tegen een volslagen vreemde had gezegd! Wat had ik gedaan? Hoe had ik op zo’n infantiele en stomme manier de controle kunnen verliezen?

Natuurlijk was ik het niet geweest die dat gezegd had, of, en dat is hetzelfde, het waren niet mijn hersens, maar het diepste en duisterste deel van mezelf. Met mijn kin op de borst wenste ik uit alle macht dat mijn woorden slechts een onhoorbaar gefluister geweest waren, ook al galmden ze na in mijn hoofd.

Dat moest het ongetwijfeld zijn, een onverstaanbaar gemompel dat Eva niet eens had opgevangen. Maar wat als ze het wel gehoord had? En wat als mijn stem zo schel had weerklonken toen ik deze onomwonden en niet mis te verstane zin uitsprak, dat niet alleen zij, maar iedereen aan de tafels om ons heen het luid en duidelijk gehoord had? Een moment lang voelde ik hoe mijn hart oversloeg en met een vreemde mengeling van angst en onverschilligheid dacht ik dat mijn hart niet meer zou pompen. Ik zou bewusteloos raken, ik wist het zeker. Klaar, het houdt op.

En zo begon alles.

De ongeremdheid van mijn eigen gevoel overviel me.

In een onwillekeurige en ongecontroleerde opwelling had ik mijn tegenstrijdige emoties onthuld die me de hele en wonderbaarlijk oneindige dag van mijn stuk hadden gebracht. Het was een diffuse mengeling van verhitte en onrustige gevoelens zonder vaste vorm of concrete benaming. Door ze hardop uit te spreken hadden ze een eigen leven gekregen en op dat moment waren ze aan mijn waakzaamheid ontsnapt. Hoe dan ook, of ze me nu gehoord had of niet, probeerde ik mezelf gerust te stellen, wat gezegd is, is gezegd. Mijn intuïtie zei me dat het nutteloos zou zijn te proberen me hier rationeel uit te praten. Ik zou mezelf alleen maar verstrikken in een wirwar van allerlei verstandelijke theorieën, argumenten, tegenargumenten en stuntelige verklaringen, terwijl mijn binnenste een onstuitbare draaikolk was. Wat ik voelde was liefde, punt. Waarom zou ik het anders noemen? Ik herkende het. Ik herkende het wel degelijk, dat dwingende, hunkerende en verwarrende gevoel dat maakte dat ik buiten mezelf zou kunnen raken en me zou kunnen verliezen in een ander. Dat heftige verlangen om een “ons” te creëren dat het jij en ik zou overstijgen.

Sinds wanneer voelde ik dat ik van haar hield? Sinds het moment dat hier zojuist aan vooraf was gegaan? Sinds mijn geboorte? Sinds drie uur, drie jaar, drie levens? Het is absoluut niet gemakkelijk om het exacte moment te bepalen waarop de liefde je overvalt, tenminste voor mij niet. Nooit heb ik het mysterieuze mechanisme kunnen doorgronden waardoor we de poreuze grens van sympathie of belangstelling voor de ander passeren. En zonder het van tevoren bedacht te hebben, bevinden we ons

ineens op het verwarrende en gladde terrein van de liefde.

“Je wordt verliefd omdat je verstand dat besluit”, zei Sara altijd, een oude vriendin van de universiteit. “Je voelt je onrustig, in de war, en ineens zeg je tegen jezelf: ‘Verdorie, ik ben verliefd!’ en dan wordt het officieel, alsof je verstand voor de notaris verklaart dat de liefde bestaat.”

Ik was het niet erg eens met deze theorie. Ik vond het, ik weet niet, te bedacht, te rationeel en nogal praktisch. Ik heb liefde veeleer opgevat als een heftige impuls die je vanbinnen voelt, waarbij het arme verstand de laatste is die het in de gaten heeft.

Hoe dan ook, daar zat ik, geheel verlamd. Ik dacht zelfs dat Sara’s theorie uiteindelijk toch juist was en dat mijn verstand, verward vanwege de emoties, ervoor gezorgd had dat mijn binnenste, zonder een enkel spoor van twijfel, liefde voelde.

Onthutst begon ik zomaar wat te spelen met de weelderig vergulde menukaart van El Trianón, niet in staat om op te kijken, mijn blik doelloos gericht op het nog altijd opengevouwen servet. Ik weet niet waarom, maar ik vond het servet van zachte, lilakleurige batist met de pietepouterige geborduurde stippen aan de randen, ineens belachelijk. Erg klassiek, of erg kitsch, commercieel zelfs.

Eva zweeg. Ik veronderstelde dat ze naar me keek, misschien naar mijn ogen, of mijn neus. Of, in het ergste geval, dat ze de afstand berekende tussen haar en de uitgang om er zo snel mogelijk vandoor te gaan. We hadden een tafel voor twee gekozen in de hoek tussen de wand met reproducties van Turner en het grote raam dat uitkeek op straat. En als ze wegging?

En als ik hoorde dat ze haar stoel naar achteren schoof? Als ik het geruis van haar rok hoorde bij het opstaan, haar voetstappen die zich verwijderden, vluchtend uit het restaurant en uit mijn leven?

Ik moest iets doen, en snel. De liefdesverklaring was uit mijn mond ontsnapt zonder dat ik hem had kunnen tegenhouden, maar er was niets meer aan te doen. Ik zou me wel kunnen verontschuldigen om het zodoende minder beladen te maken. Dat was geen slecht idee. Ik zou kunnen improviseren en een van mijn geniale zinnen gebruiken, zoiets als “al van kleins af aan ga ik me idioot gedragen van Frans eten”, of “vertrouw geen woord van wat ik zeg zonder de aanwezigheid van je advocaat.”

Mijn God, mijn hersenen leken wel pudding!

Het was haar hand die me uit de pijnlijke situatie redde. Ik zag hem langzaam naar me toe komen, als een vlieger in langzame glijvlucht over de glazen heen totdat hij bij de mijne was. Ik klampte me nog altijd als een drenkeling aan de menukaart vast. Haar vingers raakten me nauwelijks aan, maar ik voelde de lichte druk van haar palm bovenop mijn hand en...

Nee. Nee, ik voelde geen huivering, geen duizeling, geen flauwte. Ik hoorde in mijn hoofd niet plotsklaps het geweldige thema weerklinken waarmee het tweede deel van de Zevende symfonie van Beethoven de climax bereikt. Er was ook geen fel licht dat me verblindde. Ook kreeg ik niet een van die heftige en epileptische aanvallen, zoals ik die in ontelbare liefdesromans had moeten vertalen. Ik voelde gewoonweg dat een oneindig geluk me overspoelde, allesomvattend en vredig. Een gevoel van kalmte waarvan ik dacht dat ik het vergeten was en dat nu orde schiep in de

chaos. Alsof alles wat hieraan vooraf was gegaan nu op magische wijze georganiseerd werd in een geordend, perfect geheel. Onze toevallige ontmoeting diezelfde ochtend op het vliegveld, de geannuleerde vlucht vanwege een bommelding, de terugkeer naar Rome, het eindeloze dwalen door de stad, het samen uit eten gaan, had zonder kop of staart geleken. Ook mijn bestaan, haar bestaan, de geschiedenis van de mensheid en zelfs de Big Bang, was tot dat moment een blinde aaneenschakeling van versnipperde gebeurtenissen geweest. Een zinloze ontlading van onomkeerbare en gevaarlijke voorvallen die nu een begrijpelijke, betekenisvolle opeenvolging kreeg. Het was niet meer belangrijk of ze me gehoord had of niet. Als een dronkaard bekende ik stotterend: ‘Ja, ik sterf van liefde.’

Ze pakte mijn kin met haar vingers en dwong me het hoofd op te tillen. Ik keek haar aan. Ze glimlachte zo onverwachts dat het me in verwarring bracht. Ze leek niet boos of zelfs maar gechoqueerd. Ze maakte eerder een zelfverzekerde indruk en ze straalde een beheersing van de situatie uit, die, zo wist ik later, haar niet vreemd was.

‘En wat nu, María of hoe je dan ook mag heten?’, vroeg ze fluisterend, terwijl ze me teder vast bleef houden.

Tot mijn verbijstering antwoordde ik uitdagend: ‘Wat, wat nu? En ik heet niet María.’

Verdomme. Ik was opeens agressief geworden. En hoe. Waar kwam deze plotselinge verandering vandaan? Was de onberispelijke orde van een seconde geleden als sneeuw voor de zon verdwenen, zodat de chaos zich weer meester kon maken van mijn kritische

brein? Waar was dat perfecte moment, schitterend als een parel, naartoe gegaan?

Als antwoord gooide Eva haar hoofd naar achteren en begon hartelijk te lachen. Waarom verloochende ik zomaar mijn naam? Dat had ik nog nooit gedaan. Verlegen keek ik naar haar terwijl ze lachte. Ik voelde me beschaamd en een beetje geamuseerd. Ze was tenminste niet gevluht en ze zat nog altijd tegenover me, aan de andere kant van de tafel.

Wat was ze mooi! Haar mond, groot, expressief en almachtig, leek het universum met één hap door te slikken. Nee, beter gezegd: het universum kwam uit haar tevoorschijn, alsof zij het in haar binnenste vastgehouden had en grootmoedig besloten had het aan ons stervelingen terug te geven. Ik was niet in staat om iets te zeggen. Mijn ogen gingen van haar mond naar haar ogen, en van haar ogen naar haar lange, een beetje krullende haar met de kleur van rijpe kastanjes.

Dat was het eerste dat me in haar aangetrokken had toen ik haar op het vliegveld zag. Ik had net ingecheckt en ik liep de cafetaria binnen om daar zo'n afschuwelijke koffie van Fiumicino te drinken terwijl ik op mijn vlucht naar Madrid wachtte. Daar zat ze, alleen aan een tafeltje, haar prachtige haar bedekte bijna de krant die ze aan het lezen was. Toen ik langs haar liep, tilde ze met een snelle beweging haar hoofd op en streek met haar hand het haar voor de ogen weg, alsof ze iets of iemand zocht met haar ogen.

Haar zelfverzekerde aanwezigheid trof me als een hete windvlaag. Ik herinner me dat ik in het Italiaans

tegen mezelf zei: “*Madonna, quanto è bella ...*”. En ik liep door, mijn blik op de bar gericht. Ik was het niet van plan en ik voelde mezelf tamelijk belachelijk, maar ik liep plotseling terug richting deur en ging aan een tafeltje zitten vanwaar ik haar op mijn gemak kon observeren.

‘*Una birra, nastro azzurro*’, bestelde ik automatisch toen de ober kwam. Maar ik zou toch koffie gaan drinken? Het was tien uur ’s ochtends en ik drink alleen bij het eten. Omdat ik Italiaanse espresso te sterk vind, was ik van plan geweest een Amerikaanse koffie te bestellen. Maar alles welbeschouwd, waarom ook geen biertje? Ik had per slot van rekening nog een vlucht voor de boeg. Alcohol zou me helpen om die altijd vervelende vliegreis te verdragen.

Om de zoveel tijd keek ik stiekem naar mijn mooie onbekende die geconcentreerd zat te lezen. Ik kon mijn ogen echt niet van haar afhouden, ondanks mijn pogingen om geïnteresseerd te zijn in de overvolle asbak voor me, in het beeldscherm met aankomst- en vertrektijden of in de intens karmijnrode jasjes van de obers.

Het gebaar van haar arm, telkens wanneer zij het glas pakte en het naar haar lippen bracht, betoverde me. Het was een langzame en precieze beweging, als een film die beeld voor beeld wordt afgedraaid. De hoek die haar onderarm maakte wanneer zij het glas pakte, was bijna perfect. Weten wat zij dronk werd ineens een zaak van levensbelang.

Die doorzichtige vloeistof zou Seven Up kunnen zijn, tonic, jenever of een ander transparant drankje. Misschien was het gewoon kraanwater. Ik moest het weten en ik deed mijn uiterste best om erachter

te komen. Een gin-tonic? Dronk ze cocktails uit gewoonte of omdat ze, zoals ik, zichzelf moed indronk om die paar uur daarboven in niemandsland het hoofd te kunnen bieden? Tenminste, als zij passagier was, want voor hetzelfde geld wachtte ze op iemand die aankwam. Maar wat een onzin ben ik aan het uitkramen, corrigeerde ik mezelf in gedachten.

Natuurlijk gaat zij vliegen, want anders zou ze niet door de *boarding* controle zijn gegaan.

Ik probeerde op mijn verhemelte de smaak van gin-tonic te proeven om hetzelfde als zij te voelen, wanneer ze een slokje nam. Ik bedacht zelfs dat ik aan de ober kon vragen wat hij die jonge vrouw met krullen geserveerd had, maar het idee alleen al vervulde me met schaamte. Vanwege de ongedwongenheid waarmee zij dronk, zonder haar gezicht te vertrekken vanwege een nasmaak, besloot ik dat de heldere drank mineraalwater was. Tenminste, ik zou willen dat ze dat dronk. Ze zorgde goed voor zichzelf, voor haar lichaam. Ze zocht met zorg haar eten uit, waarschijnlijk was ze vegetariër en deed ze aan sport: iedere ochtend fitness, tai-chi of misschien bio-energetica. Wandelen. Ja, waarschijnlijk had ze de gewoonte om elke dag te lopen en te genieten van lange wandelingen door het park dichtbij haar huis, of op het strand, de kade, een oever of waar ze ook placht te wandelen. Ze zou genieten van de zilte geur van zeewier, terwijl ze zichzelf liet leiden door het onophoudelijke geluid van de branding. Of misschien een beschaduwd pad in de bossen waar ze geregeld naartoe ging, waar ze aandachtig zou luisteren naar het vroege ochtendgezing van de vogels. Of misschien zelfs, waarom ook niet, zou ze

haar voetsporen achterlaten in goudkleurige duinen. Tenminste, als ze dichtbij de bergen of aan zee woonde. Of in een grote stad waar parken de enige plekken zijn om frisse lucht te krijgen.

Haar lange, slanke en sterke lichaam leek gemaakt te zijn om urenlang met grote en bedaarde passen te lopen. Ik had haar ook niet zien roken, in ieder geval niet sinds ik de cafetaria binnen was gekomen. De asbak op haar tafeltje was schoon. Allerlei twijfels overlaadden mijn gedachten, maar van één ding was ik zeker: de elegante manier waarop zij dat doodgewone glas oppakte, omsloot een hele levensfilosofie.

Opeens, en ze verraste me, stond ze op en liep meteen naar de uitgang. Toen ze mijn tafeltje passeerde, keek ze me vluchtig aan, ik veronderstel omdat ik in haar blikveld zat. Onmiddellijk sloeg ik mijn ogen neer en keek naar mijn bier, bang om betrappt te worden op mijn gedachten.

Nee, alsjeblieft, ga niet weg, laat me niet alleen!, smeekte ik binnensmonds. Vanuit mijn ooghoek kon ik het zien, maar meer nog voelde ik dat ze wegging en onverhoeds voelde ik me verlaten. Ik dronk in één teug mijn glas bijna leeg. De grote cafetaria leek ineens leeg te stromen, alsof zij bij het weggaan alle ruimte meegenomen had.

Eerlijk gezegd was ik boos op mezelf, en ik riep mezelf tot de orde. Ben je gek, María? Je lijkt wel een kwijlende vent die zich voor zo'n pin-up kalender afvraagt of de tietten van februari groter zijn dan die van oktober. Kom bij zinnen, doe iets, vergeet haar.

Maar in plaats van mijn eigen advies op te volgen, begon ik nu aandachtig haar lege tafeltje te bestuderen. Ik zocht naar een of andere aanwijzing die me zou

kunnen zeggen of ze, bijvoorbeeld, even naar het toilet was gegaan. Of dat de vlucht die zojuist in moeizaam Engels omgeroepen werd, “*flight number five six five nine to Frankfurt*”, de hare was en dat ik haar nooit meer zou zien.

De paar overgebleven hazelnoten op het plastic bord, het halflege glas en de verschoven stoel waren niet erg mededeelzaam. Magere aanwijzingen om conclusies uit te trekken. Haar krant lag nog op het tafeltje, maar dat betekende niets. Het garandeerde in ieder geval niet dat ze terug zou komen. Veel mensen gooien de krant weg als ze hem eenmaal hebben gelezen, anderen vertrouwen erop dat niemand hem zal pakken wanneer ze even weg zijn.

Ik deed mijn ogen halfdicht in een poging de afstand te overbruggen om erachter te komen in welke taal de krant geschreven was. IJdele hoop. Hij lag dusdanig opgevouwen dat het schrift ondersteboven stond. Waar kwam ze vandaan? Waar ging ze heen?

Ik verwierp een Angelsaksische, Duitse, Deense of sowieso een noordelijke afkomst. Ze zag er te Latijns uit. Slank, beter gezegd lang, met gulle mond en een gebruinde en olijkleurige huid die haar jukbeenderen strak omspande. Hoewel, je weet het nooit, er zijn Zweedse vrouwen die bruin zijn, en ook Schotse, Noorse, Zwitserse, Luxemburgse...

Maar wat zit je allemaal te denken?, berispte ik mezelf weer. Wat doet het er toe waar ze geboren is, waarheen ze reist, of ze in Athene of in Bogotá woont? Houd je met je eigen zaken bezig. En waarom zou ik niet gewoon wat mogen fantaseren?, sputterde ik mezelf tegen. Ik heb heel goed gezien dat die meid ontzettend knap is. Dus denk ik wat ik wil.

Ik stond tussen twee vuren en ik kon niet kiezen voor een van beide, ook al kwamen ze allebei uit mijn eigen koker. Wat een onnozel gedoe!

Met moeite dwong ik mezelf aan iets anders te denken. Ik dronk het laatste beetje in mijn glas in een keer op en probeerde me te concentreren op triviale gedachten. Hoe nietszeggender hoe beter. Wat ik zou doen als ik terug was in Madrid, bijvoorbeeld. Mijn ouders bellen om te zeggen dat ik er weer was. Naar de supermarkt gaan, want de koelkast was leeg. Alle kleren uit mijn koffer in de was doen. Ik was drie lange weken in Italië geweest en de laatste dagen had ik het moeten redden met één spijkerbroek en een paar schone shirts.

Ik had, zoals gewoonlijk, achterstallige post. Morgen, of misschien donderdag, zou ik aan de nieuwe vertaling gaan werken. Een boek van een zekere Monica Moretti die in haar geboortestad Florence furore had gemaakt en in het hele land als bestseller genoteerd stond. Mijn uitgeefster had de andere Spaanse uitgeverijen voor willen zijn en zij had de auteursrechten al voor een spotprijs in bezit. De erg jonge Moretti, volslagen verrast door haar enorme succes, was nog te onervaren om met ijzeren vuist te onderhandelen, en het was goed te merken dat ze niemand had die haar daarin adviseerde. Als ik niet te moe was, zou ik die avond bij Silvia gaan eten. Ik had heel veel zin om haar te zien en me te vermaken met haar hartstochtelijke, feministische uitbarstingen, of “lesbisch-feministische” zoals zij ze zelf noemde. Zij zou me dan corrigeren met die ernstige, gedreven gezichtsuitdrukking die ze altijd heeft wanneer wij over “Het Thema” praten. Of

misschien niet. Misschien zou ik een douche nemen, naar bed gaan en genieten van de schone lakens en het comfort van mijn eigen kussen.

Maar hoe was het met de mooie reizigster?, begon mijn onderbewuste weer meedogenloos aan te dringen en onderbrak zo mijn geforceerde overpeinzingen. Was ze op weg naar ik weet niet waar of wat was ze aan het doen? Zou ze niet meer terugkomen naar de cafetaria? Ze had haar vlucht genomen, heel simpel. Vaarwel. En als ze nu eens gewoon naar de tax-freeshop was gegaan...? Dat was een hypothese die me geruststelde. Ik stelde me voor dat ze terugkwam naar de cafetaria met een tas in haar prachtige armen. Ik keek weer naar haar tafeltje en ik merkte dat bij de bar een goed geklede man in een pak van Emidio Tucci, een zestiger met grijs, zorgvuldig gekamd haar, naar me glimlachte. Tegelijkertijd tilde hij zijn glas op met een uitnodigend gebaar. Het was een onverwachte inmenging in mijn privacy die ik niet fijn vond. Ik vroeg me af hoe lang hij al naar me had staan kijken en of hij mijn verwarring had bemerkt. En morgen ook naar de bank, hielden mijn neuronen aan om me met beide voeten op de grond te krijgen. 's Ochtends vroeg, dan zijn er nog niet zoveel mensen. Rizzo heeft een snelle overschrijving beloofd en die achttienhonderd euro vanwege het werk voor de ambassade komen me uitstekend van pas om de nieuwe laptop af te betalen. Maar Rizzo is een praatjesmaker. Geloof nog niet de helft van wat hij belooft, zei ik tegen mezelf. Bovendien heeft hij de vervelende eigenschap om situaties zo te verdraaien, dat het lijkt of niet hij, maar ik moet betalen voor mijn werk. En als het even kan, nog in natura ook.

Bijna was ik haar vergeten, maar toen ik de ober riep om mijn consumptie af te rekenen, kwam ze net weer binnen. Ze had een air van onverstoorbare prinses en ze liep naar haar tafeltje. Ze droeg inderdaad een klein tasje van de tax-freeshop, en ik feliciteerde mezelf met de juistheid van mijn conclusies.

Je bent dus niet naar Frankfurt gegaan, dacht ik tevreden terwijl ik aandachtig observeerde hoe ze haar lange, wijnrode rok wat optilde om te gaan zitten. Ik zag hoe ze haar benen over elkaar sloeg, waardoor een paar eenvoudige sandalen te zien waren. Ze vouwde de krant open om zich er weer in te verdiepen.

Haar bewegingen vormden een geheel, afgerond en elegant als de complexe eenvoud van een vogel die vliegt. Dat paste wonderwel bij de persoonlijke ruimte die zij innam. Ik was verkocht. Nu bekeek ik haar openlijk, verleid door de wijze waarop ze de ruimte om zich heen in bezit nam als iemand die zegt “hier ben ik, dit is mijn plek en alleen diegenen met een speciale uitnodiging mogen hier binnenkomen”. De zestiger aan de bar kon zijn ogen evenmin van haar afhouden. Ik vond het niet erg. Laat hem maar kijken, zijn kansen inschatten en zich zelfs inbeelden dat ze smachtend aan zijn arm loopt. Ze was terug, ik kon haar gadeslaan en genieten van dat beeld.

“Madonna, quanto è bella ...”